

Biblioteques de Barcelona

**PLA DE BIBLIOTEQUES
DE BARCELONA
1998-2010**

RESUM EXECUTIU

Pla de Biblioteques de Barcelona 1998-2010: una proposta de futur

1 Objectius

De l'anàlisi de la situació precedent al Pla de Biblioteques de Barcelona 1998-2010, se'n desprèn la necessitat d'assolir:

- Un canvi en el repartiment, dins d'un entorn competitiu, de les assignacions que tradicionalment s'havien repartit els sectors públic i privat respecte de l'oferta cultural
- La necessitat d'establir noves, múltiples i adaptables formes de ciutadania i d'identitat dins d'una economia de la informació, de comunicacions i cultural cada vegada més globalitzada. Aquest és el llindar des d'on se'ns permetrà mobilitzar la nostra diversitat cultural dins de la diversitat productiva necessària per a la creació d'una societat i economia madures
- La forma d'accedir a la nova economia del saber, possibilitada, especialment, per la convergència de tecnologies i indústries informàtiques, de radiodifusió i de telecomunicacions mitjançant nous serveis de banda ampla i importants canvis envers una economia postindustrial de serveis culturals

Per poder esdevenir una part dinàmica d'aquesta infraestructura, per consolidar i remuntar la seva posició, les biblioteques, a nivell estratègic han de:

- Reinventar la posició estratègica que la biblioteca pública va ocupar quan es va iniciar al segle XIX, tot reconeixent que els paràmetres de la seva activitat s'han d'adaptar als nous temps amb el paper de guia i orientador en la cerca i comprensió de dades, informació, imatges, icones i símbols

- Reconèixer a temps els canvis en les necessitats i expectatives dels usuaris reals i potencials
- Entrar en l'economia del saber tant a escala local com internacional, entenent com a tal l'activitat econòmica al voltant del coneixement que generen els sectors de l'art, la cultura i l'educació. Aquests sectors han experimentat, en els darrers temps, un important creixement en l'ocupació
- Entendre el mercat cultural i definir la seva participació en l'oferta cultural

2 Marc legal i competencial

La Llei del sistema bibliotecari de Catalunya¹ atribueix la responsabilitat de les biblioteques públiques als municipis, i els serveis de suport a la Lectura Pública al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i a les diputacions provincials.

2.1 *Generalitat de Catalunya*

Departament de Cultura. Serveis Nacionals

- Dictar els reglaments que regeixen els diferents aspectes de la Lectura Pública
- Fer inspecció del compliment de la Llei de biblioteques i de la normativa que la desplega
- Elaborar i mantenir el Mapa de Lectura Pública
- Fer el seguiment i la supervisió de l'aplicació de les directrius del Mapa de Lectura Pública
- Fer prestació dels serveis nacionals de suport a la Lectura Pública
- Assessorar i col·laborar en l'adquisició de fons
- Coordinar i gestionar el catàleg col·lectiu de la Lectura Pública
- Fer investigació bibliotecària, i formació permanent i reciclatge del personal
- Promocionar les biblioteques i fomentar la Lectura Pública

¹ Llei 4/93, de 18 de març, del sistema bibliotecari de Catalunya, aprovada pel Parlament de Catalunya.

- Establir, anualment, un programa d'ajuts per dotar-les d'infraestructures, construir-ne de noves, i renovar i ampliar les existents

Departament de Cultura. Serveis Regionals

El Departament de Cultura de la Generalitat, en l'àmbit de Serveis Regionals, hauria d'assumir les següents competències:

- Facilitar informació bibliogràfica i documental selectiva
- Coordinar el préstec interbibliotecari
- Dotar el fons de suport al préstec
- Fer el tractament de fons duplicats i sobres
- Fer la redistribució de fons

2.2 *Diputació de Barcelona*

La Diputació de Barcelona hauria d'assumir les següents competències:

- Adquirir el fons fundacional de les biblioteques de nova creació o construcció
- Adquirir el fons destinat al manteniment de les col·leccions bàsiques
- Fer la catalogació centralitzada del material disponible
- Elaborar el catàleg col·lectiu de la Lectura Pública
- Facilitar el suport informàtic a les biblioteques
- Fer prestació de suport tècnic a les biblioteques

2.3 Ajuntament de Barcelona

L'Ajuntament de Barcelona hauria d'assumir les següents competències:

- Crear, regular i organitzar la Xarxa de Biblioteques Públiques
- Coordinar i gestionar la Xarxa: objectius, creixement, models, horaris, serveis, condicions i forma d'accés a les biblioteques
- Construir les biblioteques de districte i de barri, dotar de mobiliari i fer provisió del manteniment d'aquests equipaments
- Prestar atenció a la particularitat de cada un dels serveis segons els objectius fixats
- Establir i coordinar la política de comunicació de la Xarxa
- Completar el fons documental
- Nomenar i contractar el personal
- Facilitar les condicions que permetin que la biblioteca pugui operar de manera coordinada amb la resta del Sistema de Lectura Pública
- Impulsar experiències pilot per optimitzar els serveis i introduir innovacions
- Impulsar campanyes de foment de la lectura
- Donar formació tècnica i directiva al personal
- Avaluar periòdicament els serveis i el grau de satisfacció dels usuaris tant quantitativa com qualitativament
- Crear i determinar la composició i el règim de funcionament de la Comissió de Lectura Pública

3 Estàndars

Estàndars bibliotecaris a assolir per les biblioteques de barri i de districte

		Biblioteca de barri		Biblioteca de districte	
Fons documental		Inicial	Final	Inicial	Final
Bibliogràfic (volums)	General	8.400	20.000	30.500	75.000
	Infantil (25%)	2.800	5.600	10.200	20.400
De referència (títols)		500	1.000	1.300	2.600
Publicacions periòdiques (títols)		60	60	140	140
Audiovisuals (documents)		800	1.600	3.000	6.000
Adquisicions anuals (vol. 10%)					
Local (m²)					
Zones d'ús públic	Vestíbul	15-30		110-150	
	Sala polivalent	50-60		150-200	
	Àrea general -Préstec	200-270		930-1.450	
	-Consulta				
	Revistes/Audiovisuals	90-100		250-400	
Zones de treball intern	Àrea infantil	90-120		300-360	
	Despatx	15-20		40-100	
	Magatzem	30-40		150-230	
	Descans	10-10		30-35	
Aparcament				40-75	
Superfície de programa		500-650 m²		2.000-3.000 m²	
Zones logístiques	Cambres de neteja/Instal·lacions	"La superfície construïda és el resultat de l'aplicació d'un increment del 30 % de la superfície de programa per a les zones logístiques i constructives"			
	Circulació				
	Sanitaris				
Superfície construïda (30% log. i cons.)		650-845 m²		2.600-3.900 m²	
Mobiliari					
Punts de lectura, audiovisuals i consulta catàleg	Àrea general	30-40		115-145	
	Àrea infantil	20-25		65-75	
	Revistes -Taula	4-4		15-20	
	-Informal	8-10		20-25	
	Audiovisuals	6-8		20-25	
	PC-general	6-8		15-20	
	PC-CD-ROM	1-2		5-9	
	Sala polivalent	35-45		115-150	
Prestatgeria-33 llib. x m ²		395-760		2.120-2.725	
Expositor CD-225 CD/mòdul 60 x 90 cm		5-7		17-25	
Personal					
Tipologies	Bibliotecaris/àries	1-2		6	
	Auxiliars	3-4		9	
	Subalterns/altres	1-2		3	
Horari de servei (hores)		30-40		45-60	

Biblioteca permanent (2 biblioteques de districte, una de les quals és la Biblioteca Provincial)		60-84 hores
Volums per habitant a la ciutat de Barcelona		0,75 vol. / hab.

4 El nou model de biblioteca pública

4.1 Un nou concepte

La idea que s'ha tingut de la biblioteca com a espai exclusiu per als estudiants o com a magatzem de llibres de tota mena ha de donar pas a la nova biblioteca pública, oberta a tothom, amb els suports tecnològics que facilitin la democratització i la difusió de la informació, la transmissió de coneixements, la formació acadèmica, l'educació permanent, l'autoinformació i el lleure.

Perquè les biblioteques continuïn tenint un paper important en el desenvolupament social cal, en primer lloc, que n'hi hagi, i, en segon lloc, que siguin permeables als canvis de l'entorn i s'anticipin a les necessitats de la manera següent:

- Han de permetre passar **de la informació al coneixement** a través de serveis de valor afegit
- S'han de concebre com un **centre públic social d'àmbit local**
- Han de ser entitats **dinàmiques, impulsores i dinamitzadores**
- S'han d'estructurar com a referents culturals del territori, incorporant **nous serveis**, com ara punts d'informació de recursos i activitats, dinamització d'activitats culturals complementàries, i organització de campanyes de foment de la lectura, tant dins dels mateixos edificis com en d'altres espais. Han d'afegir als serveis tradicionalment oferts altres de més moderns: suports per a l'autoaprenentatge, formació d'usuaris en diferents àmbits...
- Han de **conèixer l'entorn** i han de donar resposta a les particularitats d'aquest entorn
- S'han d'**orientar envers els usuaris**, els seus gustos i costums. Aquesta adequació afectarà tant el disseny de l'espai i dels serveis, com la tipologia del fons, la seva qualitat i l'horari d'atenció al públic

- Les **infraestructures han de ser adequades**, amb fons documentals actualitzats i connexions informàtiques que facin disponibles i accessibles les tecnologies de la informació i la comunicació
- Han de **definir estratègies de comunicació** i aplicar tècniques de màrqueting cultural destinades a fer conèixer els serveis que ofereixen, i a connectar amb els usuaris potencials (professionals, empreses, gent jubilada, persones en situació d'atur, dones amb dedicació exclusiva al treball domèstic...)
- S'han d'**integrar i coordinar**, i han de **col·laborar amb les altres institucions i els altres equipaments** que operen en l'àmbit d'influència propi per tal d'economitzar esforços i globalitzar actuacions.

4.2 Les noves funcions

La biblioteca com a porta d'entrada als continguts ha de redefinir les seves funcions.

La biblioteca i l'educació

- Les biblioteques han d'impulsar altres alfabetitzacions, com ara l'alfabetització informàtica, ja sigui adreçada a joves o a adults
- Han de ser part de la infraestructura creativa i educativa
- Han de ser considerats com a part de les entitats educatives i formatives del país
- Les biblioteques i els bibliotecaris no són només uns punts d'accés a la cultura local; en aquests moments, es pot arribar a tot el món des de la biblioteca mitjançant Internet. Podem reforçar el que és local a través d'allò mundial, i viceversa
- Les biblioteques poden funcionar més democràticament i en termes més formatius com més fòrums facin i més promoguin la discussió, el debat i l'intercanvi d'informació, en contraposició al punt de vista negatiu que veu les autopistes de la informació

dominades per les potències econòmiques mundials. La biblioteca té una tasca a realitzar, un deure a fer, assegurant que tot allò considerat local hi sigui ben present

Cap a noves formes de ciutadania i identitat

A les biblioteques s'hi emmagatzemen les fonts d'identitat d'una comunitat o d'un país. Contenen la informació que necessitem per comprendre el nostre passat i els recursos que calen per fer plans de futur. Són terminals de comprensió i d'intercanvi entre les cultures d'avui i les del passat; entre cultures considerades majoritàries i d'altres vistes com a minoritàries o marginals; entre sectors d'activitat pública i d'activitat privada.

Són la biblioteca i els bibliotecaris els qui poden fer-nos conscients d'aquests recursos de ciutadania i ens poden ensenyar a utilitzar-los sense prejudicis o imperatius comercials limitadors. Cal crear xarxes lliures informatives entre institucions.

Les biblioteques i la societat de l'oci

El llibre no desapareixerà de cap de les maneres, però ja hi ha forts indicadors que la relació del consumidor cap al llibre haurà d'estar subjecta als serveis secundaris que ofereixen les noves tecnologies de la informació i les comunicacions.

Les biblioteques i les indústries culturals

La biblioteca juga un paper especial com a institució cultural per la seva capacitat, aptitud i xarxa de distribució, però també perquè, a diferència de qualsevol altra entitat pública o privada, condueix el producte fins a l'usuari com a:

- Font i subministrament de continguts i incubadora de nous productes
- Catàleg i agència classificadora
- Distribuidora
- Un lloc per al consum i l'estimulació de la demanda

Els "competidors" de les biblioteques

Dins del seu marc d'actuació i posició actuals, les biblioteques estan situades en desavantatge respecte d'altres agents públics i privats que intervenen en els mateixos sectors.

En realitat els competidors de la biblioteca han de ser totes aquelles agències actives en les indústries culturals i de continguts: des d'institucions paralel·les de fons públics com ara els museus i les galeries, que, en un món de multimèdia, podrien treure participació en l'espai a la biblioteca monomèdia, fins als proveïdors comercials.

Per tant, els competidors de fons públic són els museus, les galeries, les universitats i d'altres, i els competidors comercials són els mitjans de comunicació, les agències de recerca i servei empresarial, les llibreries, les botigues de discos, els videoclubs, els creadors de multimèdia, els salons recreatius i d'altres.

Una estratègia a seguir per les biblioteques seria consolidar el seu important paper d'agent, investigant les possibles aliances estratègiques, en comptes d'establir una competència directa.

Com esdevenir un component clau de la infraestructura creativa

Les biblioteques hauran de persuadir la comunitat i convèncer-la del fet que és un dels components essencials de la infraestructura creativa.

Ho hauran de fer:

- Posicionant-se amb fermesa com a agent
- Establint, com a qüestió prioritària, un conjunt d'objectius acordats per a la formació en àrees com Internet i serveis de multimèdia i banda ampla
- Col·laborant amb altres organitzacions culturals del sector públic i privat en la creació d'una capacitat de multimèdia i de subministrament de continguts
- Participant activament en organismes punters encarregats de la política i la planificació relacionades amb els serveis d'informació i establiment de multimèdia

La Biblioteca i l'empresa

En aquest redissenyament del servei bibliotecari no es poden deixar de banda els agents econòmics. La biblioteca i l'empresa tenen funcions productives complementàries. Per a les empreses, la biblioteca és un possible:

- Subministrador de continguts
- Subministrador d'eines per a l'organització, la recerca i l'anàlisi de dades
- Subministrador dels mitjans per contextualitzar les dades
- Subministrador d'informació sobre les circumstàncies del mercat

Si es pot servir a les necessitats d'un lector ordinari, la biblioteca també pot satisfer les necessitats de l'empresa sense que això suposi cap dificultat ni tampoc cap càrrega addicional al paper tradicional de la biblioteca. El fet de cobrar aquests serveis, a més, pot comportar una entrada de recursos pel finançament d'aquests propis serveis.

Aquesta concepció permetrà que les biblioteques responguin estratègicament i programàticament a les necessitats de la petita empresa i, per tant, que guanyin el suport empresarial del qual encara no gaudeixen.

- En aquest sentit les biblioteques poden oferir:
 - Bases de dades especialitzades
 - Coneixement industrial i dels productes
 - Informació de l'empresa per a clients i competència
 - Dades industrials com ara tendències i prediccions
 - Dades de mercat
 - Informació territorial
 - Tècniques administratives
 - Legislació
 - Reculls d'informació especialitzada

4.3 Els nous serveis

Al servei bibliotecari li incumbeix reinventar la missió històrica en aquest context i adoptar certs principis, com ara:

El repte que exigeix que les biblioteques avancin des d'un passat de monomèdia a un present i un futur de multimèdia per tal de servir millor els seus usuaris potencials i reals i guanyar-ne el suport

El principi de respondre a les necessitats dels usuaris fent-los saber que tenen un paper en el disseny del model de biblioteca pública

La qüestió és ben senzilla, cal conèixer les necessitats, interessos i expectatives dels usuaris i respondre-hi, si es vol donar el servei que els ciutadans desitgen.

Cap a finals de segle, la major part de domicilis particulars i llocs de treball tindran accés a xarxes digitals de banda ampla.

Les biblioteques han de passar de considerar la tecnologia de la informació com a sistema administratiu a mantenir una posició on les noves tecnologies de les comunicacions esdevinguin la base del servei i la interrelació amb l'usuari.

La biblioteca, en aquest context, es redescobreix assumint nous papers. Està, doncs, ben posicionada per:

- Esdevenir **proveïdor** de serveis tradicionals, de versions amb nous formats i de serveis tradicionals amb diferent configuració, com podrien ser les xarxes per als usuaris de col·leccions de referència, cerques d'autor i matèria, serveis de recerca comercial, etc.
- Esdevenir **navegador** dels nous horitzons de l'economia del saber. Oferir al ciutadà el conjunt d'informació que les noves tecnologies posen a l'abast de tothom. En aquest sentit, el paper dels bibliotecaris és inqüestionable
- Esdevenir **agent** de les fonts d'innovació. La biblioteca podria ajudar un autor local a fer recerca inicial; posar-lo en contacte amb una editorial; ajudar-lo en l'autopublicació i deixar-li provar el seu producte en una sessió de lectura o una presentació a la biblioteca. És evident que, en aquest cas, la biblioteca fa d'agent, però potser, en comptes d'un autor, és un usuari qui vol crear un nou programa

informàtic o un nou model en tres dimensions. Aquests també es consideren autors perquè són, de fet, exponents clau d'una indústria viva que està creixent. Els usuaris esdevenen autors

Tenint en compte la nova orientació dels espais bibliotecaris com a referents culturals del territori, caldrà que cada biblioteca, tenint en compte les seves tipologia i dimensió, disposi dels serveis següents:

- Servei d'informació general i local format per fons propis i externs als que es pugui accedir mitjançant catàleg i altres sistemes telemàtics
- Punts d'acollida, informació i entrega de material informatiu: tríptics, fulletons, etc.
- Servei de consulta i lectura del fons documental en qualsevol tipus de suport, tant per adults com per nens, per cobrir les necessitats informatives, formatives i d'oci:
 - fons documental especialitzat
 - publicacions periòdiques
 - connexions a Internet
 - CD-ROM
 - compactes
 - altres
- Servei de préstec del material documental de la biblioteca
- Servei de préstec interbibliotecari
- Servei de préstec a domicili
- Servei de préstec a institucions privades i públiques
- Serveis específics per a nens i petits lectors
- Serveis específics per col·lectius afectats amb minusvalies
- Serveis específics d'atenció a la diversitat cultural?
- Serveis específics per empreses
- Servei d'informació selectiva i fons documental especialitzat

- Servei d'ofimàtica: instal·lacions informàtiques destinades als usuaris per a la producció de materials
- Servei de visionat i audició
- Servei de formació d'usuaris. Es tindran en compte les necessitats específiques de les diferents tipologies de la població amb especial atenció als centres escolars
- Servei d'assessorament i ajuda per iniciar-se en l'ús dels suports telemàtics
- Servei d'informació, assessorament i ajuda en el coneixement del centre
- Servei d'assessorament a la carta
- Servei de suport a l'autoaprenentatge
- Servei de suport a grups de treball
- Serveis mòbils i externs per tal de cobrir el servei en nuclis de població insuficientment dotats o mal comunicats
- Activitats de promoció de la lectura: narració de contes, presentacions i signatures de llibres, lectures dramatitzades, audicions musicals,...
- Servei de cafeteria i guardarroba
- Servei de telèfon públic, fax, fotocopiadora i altres mitjans de reproducció

S'establiran convenis amb d'altres biblioteques de la ciutat perquè els usuaris de la biblioteca pública puguin accedir a la consulta d'altres fons.

4.4 Tipologia

El Pla de Biblioteques de Barcelona 1998-2010: vers les biblioteques del segle XXI, proposa dotar cada districte d'una biblioteca central de districte i de biblioteques de barri, el nombre de les quals variarà segons la densitat de població i les dificultats d'accessibilitat.

Tipus de biblioteques

Tipus de biblioteca	Superfície de programa (m ²)	Documents (volums)	Horari (hores setmanals)
Biblioteca de barri	500-650	20.000	30 - 40
Biblioteca de districte	2.000-3.000	75.000	45 - 60
Biblioteca central urbana	15.000	600.000	60-84

Distribució horària segons el tipus de biblioteca

Tipus de biblioteca	Horari	Distribució horària
Biblioteca de barri	30 h.	5 tardes (5,25 hores de dilluns a divendres) 2 matins, inclòs el de dissabte (4 hores)
	40 h.	5 tardes (5,25 hores de dilluns a divendres) 3-4 matins, inclòs el de dissabte (3,30 a 4,15 hores)
Biblioteca de districte	45 h.	5 tardes (5,25 hores de dilluns a divendres) 3-4 matins, inclòs el de dissabte (3,30 a 4,15 hores)
	60 h.	de dilluns a dissabte (10 hores)
Biblioteca permanent	60 h.	de dilluns a dissabte (10 hores)
	84 h.	de dilluns a diumenge (12 hores)

4.5 Infraestructures i equipaments

Els edificis

Si tenim en compte que moltes de les biblioteques que han de formar la xarxa pública encara s'han de construir, que alguns dels equipaments actuals cal que s'adeqüin segons la nova planificació i que Barcelona és una ciutat amb pocs espais lliures on es pugui edificar, cal aplicar criteris realistes a l'hora d'abordar el tema d'infraestructures.

Les característiques dels edificis que acullen les biblioteques de la xarxa pública han de venir donades per la tipologia de la biblioteca (central urbana, de districte, de barri), per l'anàlisi de la realitat local on s'ha d'ubicar i pels espais disponibles que hi hagi a cada un dels districtes.

Els edificis de les biblioteques públiques han de ser espais atractius, acollidors i flexibles que responguin a les necessitats d'un públic molt heterogeni. Han de reflectir la nova concepció de la biblioteca com a referent cultural del territori i, tot i que han de tenir uns serveis comuns mínims, han de respectar les peculiaritats i necessitats del barri o del districte on estan ubicats.

Cal concebre aquests edificis com a espais flexibles, de fàcil accessibilitat, amb previsió de creixement, amb espais diferenciats per als diferents serveis, organitzats i senyalitzats de manera que se'n faciliti la utilització als usuaris i amb unes condicions de seguretat i confortabilitat que convidin a tornar-hi.

L'espai interior útil de la biblioteca ha d'estar dividit en zones adequadament senyalitzades, l'extensió i característiques de les quals es determinaran segons el nombre d'habitants que serveixi l'equipament. Per a un correcte funcionament dels serveis és convenient que la biblioteca s'estructuri en les zones següents: zona de circulació, zona d'usuaris i zona interna de treball.

Dotacions

La biblioteca ha d'introduir i acostar les noves tecnologies, com l'escola, però no únicament dotant d'ordinadors els centres, sinó afavorint la seva entrada a les xarxes d'informació, fomentant els intercanvis, estimulant la producció de materials propis i ajudant a destriar i processar la informació existent. La biblioteca ha de ser un veritable centre d'informació local i ha de donar, d'una banda, accés al conjunt d'informació i, de l'altra, l'ha de tractar i treballar per fer-la digerible.

La informatització de les biblioteques passa per:

- Acabar d'informatitzar el catàleg del fons documental en el conjunt de biblioteques de la Xarxa
- Oferir ofimàtica, ordinadors de treball, amb processador de textos, full de càlcul i tractament de dades per a l'ús públic i per a ús intern
- Fer possible l'accessibilitat al fons de la Xarxa de Biblioteques tant des dels mateixos equipaments, com des d'altres equipaments culturals i/o esportius o a través d'Internet

- Oferir multimèdia: anar fent realitat l'existència dels nous suports tecnològics com ara video, disc compacte de música, CD-ROM, etc., que permetin accedir a un conjunt d'informació no existent amb suport paper
- L'accés a Internet i al correu electrònic com a fórmula per accedir a molta informació, com a espai per al debat i com a instrument cultural de creació

Equipament informàtic²

Biblioteca de barri (uns 600m²)

- General: 6-10 PC, 3-4 lectors òptics, 1 impressora carnets i 1 impressora llistes
- CD-ROM: 2 PC, 2 lectors CD-ROM, 1 torre CD-ROM i 1 impressora compartida
- Biblioteca de districte
- General: 18-27 PC, 8-14 lectors òptics, 1 impressora carnets i 1 impressora llistes
- CD-ROM: 9 PC, 9 lectors CD-ROM, 1 torre CD-ROM i 2 impressores compartides

4.6 Horaris

El Pla de Biblioteques de Barcelona 1998-2010 proposa una ampliació d'horari que estableix dues modalitats horàries: horari mínim i horari òptim per a les biblioteques de barri i de districtes i l'establiment de dues biblioteques permanents (el Born i una de les biblioteques de districte).

Biblioteca de barri

Horari mínim: 30 hores

Horari òptim: 40 hores

Biblioteca de districte

Horari mínim: 45 hores

Horari òptim: 60 hores

Biblioteca permanent

Horari mínim: 60 hores

Horari òptim: 84 hores

² Vegeu taula 7.18. Pla de Biblioteques de Barcelona 1998-2010: estàndards bàsics d'equipament informàtic. Diputació de Barcelona. Gener de 1998.

4.7 Recursos humans

Una nova generació d'equipaments reclama una generació de professionals, de caràcter relacional, capaços, d'una banda, de ser catalitzadors de la interacció i el diàleg amb la resta de serveis culturals públics del territori (centres cívics, serveis educatius, programes de difusió de la cultura...), d'altra banda, capaços d'establir una nova correlació de forces amb altres agents de la iniciativa social, el sector privat de la cultura, etc., més procliu a la complementarietat que a la competència.

Els perfils professionals necessaris per assegurar la nova orientació de les biblioteques cal que tinguin present tasques de gestió i organització de l'equipament i de les persones que hi treballen, tasques tècniques específiques de l'àmbit de biblioteconomia i tasques d'informació i d'atenció personalitzada als usuaris. Segons això, les funcions bàsiques necessàries per assegurar el funcionament d'aquests equipaments són: director, tècnic bibliotecari, tècnic auxiliar de biblioteca i personal de suport. Segons les dimensions dels equipaments, algunes d'aquestes funcions poden coincidir en una mateixa persona.

Tipus de biblioteca	Horari	Director/a	Tècnic bibliotecar	Tècnic auxiliar	Personal de suport
Biblioteca de barri	30 h.		1	3	1
	40 h.		2	4	2
Biblioteca de districte	45 h.	1	3	6	2
	60 h.	1	5	9	3
Biblioteca permanent	84 h.	1	7	13	3

4.8 Perfil de l'usuari

Per tal d'establir d'una forma més precisa i eficaç les necessitats dels usuaris de les biblioteques de Barcelona, seria recomanable que es fes un estudi complet i exhaustiu sobre el perfil de l'actual usuari de les biblioteques de Barcelona que també inclogués l'opinió dels no-usuaris. El gran repte és adequar-se a les necessitats dels petits lectors, dels adolescents, del públic adult i de la gent gran.

La Comissió de Lectura Pública

Aquest organisme regulat per Llei³ té les següents funcions:

- Col·laborar amb la biblioteca central corresponent en el compliment de les seves cometes
- Analitzar les necessitats d'equipaments o de serveis de la comarca o el municipi respectius
- Programar activitats de promoció i estimul de l'ús de les biblioteques
- Coordinar l'actuació de les biblioteques públiques i les escolars
- Dur a terme qualsevol altra funció que els assigni l'Ajuntament

Tal com marca la Llei, en qualsevol municipi que compti amb una biblioteca central urbana hi pot haver una Comissió de Lectura Pública.

La Comissió de Lectura Pública, definida com a *senat* que assisteix i assessora l'alcalde de Barcelona, tindrà la funció de donar joc als diferents agents connectats amb la lectura.

La determinació de la composició i el règim de funcionament correspon a l'Ajuntament. La voluntat és d'incloure en aquest organisme diferents representacions:

- Biblioteques municipals de la ciutat
- Biblioteca central urbana
- Escoles en biblioteconomia i documentació
- Col·legi professional
- Professionals en la gestió cultural
- Ensenyament (escoles públiques infantils, secundària i d'adults)
- Biblioteques de museus
- Altres biblioteques: universitàries i especialitzades

³Llei 4/93, de 18 de març, del sistema bibliotecari de Catalunya, aprovada pel Parlament de Catalunya .

- Centres pedagògics i de recursos
- Indústries de la cultura: editorials, discogràfiques, videogràfiques, etc.
- Associacions professionals del sector
- Agents representatius dels nous suports tecnològics
- Administracions públiques corresponents

La Comissió establirà els canals necessaris per poder transmetre tots els aspectes debatuts i fer les recomanacions i assessoraments al Consorci de gestió de les biblioteques de titularitat municipal. El règim de funcionament serà determinat a partir dels objectius i funcions a complir. La Comissió es reunirà una mitjana de dos cops a l'any i podrà constituir comissions territorials i/o temàtiques.

5 Valoració econòmica

El volum econòmic que suposa l'execució del Pla de Biblioteques 1998 - 2010 s'ha analitzat sobre la base de tres conceptes:

El **pla d'inversions**, que inclou les construccions, ampliacions i rehabilitacions d'edificis, l'adquisició de sòl, la dotació de mobiliari i la dotació de fons documentals.

El **pla de manteniment**, que inclou subministraments, materials, activitats i comunicació; manteniment d'edificis, instal·lacions i mobiliari, i despeses financeres.

El **pla de personal** ordenat segons les categories professionals següents: direcció, bibliotecari, auxiliar i subaltern.

El conjunt de la informació es troba analitzada i quantificada en l'estudi econòmic elaborat sobre el Pla de Biblioteques de Barcelona 1998 - 2010. Fent, però, una anàlisi detallada i destacant el fonamental podem dir el següent:

5.1 Pla d'inversions

D'acord amb l'actual distribució de funcions entre l'Ajuntament de Barcelona i la Diputació de Barcelona, les inversions que corresponen a l'**Ajuntament** són el **pla d'obres i l'adquisició de mobiliari**. El pla d'obres més l'adquisició de mobiliari suma un total de 5.846 milions de ptes., dels quals 4.691 milions corresponen al pla d'obres i 1.155 milions a l'adquisició de mobiliari. Del total del pla d'inversions, aquests dos conceptes (obres i mobiliari) són ineludibles per a la realització del Pla. El total és perfectament gestionable si es té en compte que es refereix a una acció que s'allarga durant 12 anys (de 1999 a 2010). El finançament de les obres i el mobiliari pot consistir en la inclusió d'una anualitat permanent en els plans d'actuació municipal (anualitats de 487 milions durant 12 anys, que es corresponen amb els 320 milions anuals del PAM 95-99). Val a dir que aquestes quantitats podrien disminuir-se amb els recursos obtinguts de les competències obligatòries de suport al sistema de lectura pública de la Generalitat de Catalunya o dels acords amb les entitats bancàries.

L'**adquisició de sòl** necessari, inclòs en el pla d'inversions global, és una responsabilitat de l'**Ajuntament** que, en el cas d'haver-ne d'adquirir, sumaria un total de 1.493 milions de ptes. La ubicació de les biblioteques pot gestionar-se a través de localitzacions ja disponibles, de reutilitzacions d'espais ja existents o de cessions de sòl de titularitat pública, tal com ja preveu el Pla de Biblioteques.

La dotació de **fons documentals**, inclòs en el pla d'inversions, correspon a la **Diputació de Barcelona**. Aquesta inclou tant la dotació de fons nous com la de reposició anual (10%) i pot oscil·lar entre una aportació mínima de 2.003 milions i una aportació màxima de 4.983 milions a la finalització del període (any 2010). Segons el nou model de biblioteca, la gestió d'aquest concepte és determinant per a l'èxit del Pla. Suposa l'element de qualificació bàsica amb efecte directe sobre les línies de creixement de la demanda.

5.2 Pla de manteniment

Situant-nos en la despesa corrent de l'any 2010, amb el conjunt d'equipaments bibliotecaris previstos en funcionament i desenvolupats els objectius del Pla, les **despeses corrents anuals** que corresponen a l'**Ajuntament** seran: en subministraments, 239 milions de

ptes.; en material fungible, 19 milions de ptes.; en activitats i comunicació, 185 milions de ptes., i en manteniment d'edificis, 987 milions de ptes.

5.3 Pla de personal

D'acord amb els objectius del Pla, la **previsió de despeses de personal** imputables a l'**Ajuntament (personal auxiliar i subaltern)** experimentarà un lògic increment. En una opció d'estàndards mínims, la despesa en personal l'any 2010, estarà situada a l'entorn dels 990 milions de ptes. En termes pressupostaris, l'increment de la despesa de personal podria quedar referida, d'una banda, a la disponibilitat de noves places ja pressupostades en les plantilles generals de les administracions participants, i, d'altra banda, a l'aparició d'una línia de creixement d'ingressos que podria contribuir al finançament de la contractació de nou personal. Les possibilitats de les vies d'ingrés com una via de finançament de les noves despeses de personal són reals. Les opcions estudiades així ho mostren. La comparació entre les possibilitats d'ingressos per serveis a empreses i institucions i la previsió de despeses de personal opció mínima mostra un camí possible per no comprometre el pressupost públic d'una manera significativa.

5.4 Altres consideracions

La utilització pel públic de les biblioteques està realment molt allunyada de la utilització aconseguida en ciutats europees semblants (en termes de visites anuals a les biblioteques per habitant i préstecs anuals per habitant). Aquest contrast es podria explicar per diferències de caràcter cultural i d'hàbits. Però una explicació més plausible pot ser que la diferència comparativa es degui a la no-generalització a tota la ciutat de biblioteques modernes, amb usos i tecnologies innovadores, que siguin percebudes pels ciutadans, les empreses i les institucions, com ens amb capacitat creixent de resolució de problemes i necessitats concretes relacionades amb la recerca d'informació i de documents. Si aquesta darrera explicació fos correcte, és previsible que la reforma integral que es proposa, per poc que transcendeixi, provoqui un creixement considerable de la demanda.